

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

29.

KURIER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 12-го Апрѣля — 1838 — Wilno. Wtorek. 12-go Kwietnia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 1-го Апрѣля.

Высочайшій Рескриптъ,

данный на имя Г-на Новороссійскаго и Бессарабскаго Генералъ-Губернатора, Графа Воронцова.

Графъ Михаилъ Семеновичъ! Усмотрѣвъ изъ донесенія вашего, отъ 24-го минувшаго Февраля, что назначенный Мною восьмидесяти-дневный срокъ для снятія оцѣпленія города Одессы, благополучно миновалъ безъ всякаго новаго чумнаго или даже сомнительнаго случая, какъ въ карантинѣ, такъ и его предмѣстьяхъ, и что въ слѣдствіе того свободное сообщеніе въ городѣ возстановлено, Я поспѣшаю изъявить вамъ искреннѣйшую признательность. Мою за дѣятельныя и благоразумныя мѣры, принятыя вами въ самомъ началѣ появленія заразы, исполненныя въ неослабномъ и строгомъ порядкѣ и съ человеколюбіемъ и попечительностію, вамъ свойственными. Мѣрами этими тяжкое бѣдствіе, породъ Одессу постигшее, свыше ожиданія, ослаблено и ограничено въ дѣйствіяхъ и послѣдствіяхъ своихъ; продовольствіе жителей, въ подобныхъ обстоятельствахъ величайшимъ затрудненіемъ подвергающееся, было обезпечено изобильно, и самыя торговыя сношенія Одессы, какъ внѣшнія, такъ и внутреннія съ сопредѣльными губерніями, никакой не подверглись остановкѣ.

Въ чувствахъ безпредѣльной благодарности къ Святому Промыслу Всевышняго, столь очевидно благословившаго ваше труды и попеченія ваши, Мнѣ особенно пріятно изъявить вамъ чрезъ сіе, сколь высоко цѣню достойныя ваши заслуги.

Пребываю навсегда къ вамъ благосклонный.

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою подписано:

НИКОЛАЙ.

Въ Санктпетербургѣ.
4-го Марта, 1838 года.

Высочайшею Грамотою, 11-го Марта, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ ордена *Св. Станислава 1-й степени*, состоящій по Артиллеріи, исправляющій должность Командира Тульскаго Оружейнаго Завода, Генералъ-Маіоръ *Сисерсъ 2-й*.

— Высочайшимъ Приказомъ, 22-го Марта, Командиръ 2-й бригады 2-й Драгунской дивизіи, Генералъ-Маіоръ *Бартоломей 2-й*, назначенъ по Кавалеріи, съ состояніемъ при Министерствѣ Внутреннихъ Дѣлъ.

— Высочайшимъ Приказомъ, 24-го Марта, состоящій при Начальникѣ 1-й Гвардейской Пѣхотной дивизіи, Генералъ-Маіоръ *Жерковъ 1-й*, назначенъ Командиромъ 2-й бригады 3-й Пѣхотной дивизіи. — Состоящіе по Кавалеріи Полковники: *Нѣмцовъ* и *Протасовъ*, уволены отъ службы, оба Генералъ-Маіорами, съ мундирами и пенсіонами, первый полного, а послѣдній одной трети жалованья, и *Семека*, Генералъ-Маіоромъ и съ мундиромъ.

— Отъ 26 Февраля онъ Г. Министръ Юстиціи довелъ до свѣдѣнія Правительствующаго Сената о сообщенномъ ему С. Петербургскимъ Военнымъ Генералъ-Губернаторомъ Высочайшемъ повелѣніи касательно чашенія дымовыхъ трубъ. Между тѣмъ Г.

ВІАДОМОСТІ КРАЈОВЕ.

Санкт-Petersburg, 1-го Kwietnia.

RESKRYPT J. C. Mości,

do P. Noworossijskiego i Bessarabskiego Jenerała-Gubernatora, Hrabiego Woroncowa.

Hrabio Michale Siemienowiczu! Powziąwszy wiadomość z rapportu waszego pod dniem 24 z.m. Lutego, że naznaczony przezeń termin ośmdziesięciodniowy do zdjęcia kordonu w około Odessy, minął szczęśliwie bez żadnego nowego, a nawet wątpliwego, wypadku zarazy, tak w kwarantannie, jako i w mieście i na przedmieściach, i że w skutek tego wolne znoszenie się z miastem przywrócone już zostało, śpieszę oświadczyć wam najszczerszą wdzięczność Moję, za czynność i użycie odpowiednich środków w samych początkach zjawienia się zarazy, przy zachowaniu obok ciągłego i ścisłego porządku, właściwej wam ludzkości i troskliwości. Środki te, nad wszelkie spodziewanie osłabiły i ograniczyły działalność wielkiej klęski, jaka miasto Odessę dotknęła; zabezpieczyły obficie opatrzenie mieszkańców w żywność, co w podobnych okolicznościach największych doznaje przeszkód, i usunęły wszelką przerwę w handlowych stosunkach Odessy, tak zewnętrznych, jako i wewnętrznych z sąsiednimi Guberniami.

Wśród uczuć nieograniczonego dziękczynienia dla Świętego Tronu Przedwiecznego, który tak jawnie pobłogosławił chwalebne trudy i starania wasze, z prawdziwą przyjemnością przychodzi mi okazać niniejszém, jak wysoko cenię znakomite wasze zasługi.

Pozostaję zawsze wam przychylnym.

Na autentyku Własną Jego CESARSKIEJ Mości ręką podpisano:

НИКОЛАЙ.

W S. Petersburgu.
4-go Marca 1838 roku.

Przez Najwyższy Dyplomata, 11-go Marca, Najłaskawiej mianowany Kawalerem Orderu *Św. Stanisława 1-go stopnia*, liczący się w Artylleryi, sprawujący obowiązek Dowódcy Tulskiej fabryki, Jenerał-Major *Siwers 2-gi*.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, 22-go Marca, Dowódca 2 ej brygady 2-ey dywizyi Dragonów, Jenerał-Major *Bartholomei 2-gi*, naznaczony liczyć się w Kawaleryi, z zostawieniem przy Ministerjum Spraw Wewnętrznych.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, 24-go Marca, zostający przy Naczelniku 1-ey dywizyi Gwardyi pieszej, Jenerał-Major *Żerkow 1-szy*, mianowany Dowódcą 2-ey brygady 3-ey dywizyi pieszej. — Liczący się w Kawaleryi Półkownicy: *Niemcow* i *Protasow*, uwolnieni ze służby, obaj w randze Jenerał-Majora, z mundurem i pensyami, pierwszy zupełnej, a ostatni jednej trzeciej płacy, i *Semeka*, w randze Jenerał-Majora, z mundurem.

— Pod dniem 26- m Lutego, Pan Minister Sprawiedliwości dał wiedzieć Rządzącemu Senatowi o udzielonym mu przez Санкт-Petersburskiego Wojennego Jenerał-Gubernatora, Najwyższego rozkazu, względnie czyszczenia kominów. Tymczasem P. Jenerał-

Генераль отъ Инфантеріи Графъ Эссенъ отношеніемъ отъ 24 Февраля уведомилъ его Г. Министра Юстиціи, что Государь Императоръ Высочайше повелѣть изволилъ, дабы какъ устройство печей вновь, такъ и перенесеніе ихъ съ одного мѣста на другое въ домахъ и строеніяхъ, были дѣлаемы не иначе, какъ подъ надзоромъ заведывающихъ городскими частями Архитекторовъ.

— По возникшему сомнѣнію о точномъ смыслѣ постановленія, на коемъ основана 253 статья Свода Законовъ Уголовныхъ (Томъ XV, въ Продолженіи) о иѣрѣ наказанія тюремныхъ чиновниковъ и стражи задопущенный умышленно побѣгъ преступниковъ, Государственный Совѣтъ Мнѣніемъ положилъ: въ перелѣну означенной 253 статьи постановить слѣдующее: „Если начальники, обязанные надзоромъ за содержимыми въ тюрьмахъ, или тюремные надзиратели и стражи, умышленно, или по небреженію и неосторожности, допустить побѣгъ преступниковъ, то они подвергаются наказанію, по мѣрѣ вины, за нарушеніе должности, умышленное или неумышленное, смотря по обстоятельству дѣла.“ На подлинномъ Мнѣніи собственною Его Императорскаго Величества рукою написано: „Быть по сему.“

— По возникшему вопросу о дополненіи Свода Законовъ Уголовныхъ (томъ XV) статей 1058 — 1061, касательно очистительной присяги правиломъ, въ 1842 ст. Св. Зак. Граждан. содержащимся, Государственный Совѣтъ, Мнѣніемъ положилъ: въ дополненіе и поясненіе означенныхъ 1058 — 1061 ст. постановить, особымъ примѣчаніемъ, слѣдующее: „Если уголовное дѣло соединено съ гражданскимъ искомъ, а очистительная присяга, которой окончаніе онаго рѣшеніемъ судебного мѣста было предоставлено, не состоялась, за смертію, до законнаго срока лица, долженствовавшего и обязавшагося дать оную, то рѣшеніе сіе почитается не дѣйствительнымъ, и дѣло подвергается новому производству на основаніи законовъ.“ На подлинномъ Мнѣніи собственною Его Императорскаго Величества рукою написано: „Быть по сему.“ Въ Петергофѣ, 16-го Февраля 1838 г. (С. В.)

СТАТИСТИКА,

Промышленность, Торговля и т. д.

Отчетъ Министра Внутреннихъ Дѣлъ, за 1836 годъ.

(Въ журналѣ Министерства Внутреннихъ дѣлъ напечатано извлеченіе изъ отчета Министра Внутреннихъ дѣлъ, за 1836 годъ. Предѣлы газеты не дозволяютъ помѣстить въ цѣлости этой важной статьи, и мы ограничимся сообщеніемъ читателямъ нашимъ нѣкоторыхъ изъ оной выписокъ.)

Состояніе урожая.

Въ 1836 году, урожай былъ почти повсемѣстно изобильный. Послѣ бывшихъ сначала весны холодовъ, въ концѣ Мая и въ началѣ Іюня, теплая погода, съ дождями, благоприятствовала всходамъ, росту хлѣба и травъ, и слѣды весеннихъ поврежденій на поляхъ вскорѣ изгладились. Изъ сего надлежитъ исключить лишь не многія губерніи сѣверной полосы, и нѣкоторыя полуденныя, гдѣ, въ послѣдствіи, отъ жаровъ и бездождія, потерпѣли мѣстами травы и яровые позднихъ посѣвовъ, отъ чего и урожай ихъ оказался вообще посредственнымъ; но и тамъ, какъ повсюду, изобиліе въ озимомъ хлѣбѣ и въ другихъ произрастеніяхъ поставляетъ 1836-й годъ въ числѣ плодороднѣйшихъ минувшаго десятилѣтія. Были, сверхъ того, и другія частныя причины большаго, или меньшаго, въ нѣкоторыхъ губерніяхъ, поврежденія хлѣба и травъ; во 1-хъ: сильныя бури съ градомъ (едвали не земляныя громбы), которыя, въ Іюнь и Іюль мѣсяцахъ, въ Витебской Калужской и частію въ Смоленской и Московской губерніяхъ, опустошили, въ своемъ стремительномъ направленіи, многія поля и лѣса, на довольно обширномъ протяженіи, опрокидывая даже и самыя строенія *); во 2-хъ необыкновенное множество мышей, поѣдавшихъ посѣвы въ Тамбовской, Таврической и Херсонской губерніяхъ, до глубокой осени, такъ что многія пространныя мѣста были взрыты норами ихъ, на растояніи полуфута одна отъ другой, и только наступившій холодъ могъ положить сему конецъ; появленіе, въ Виленской губерніи, на поляхъ, червей, истреблявшихъ посѣвы хлѣбны до того, что поля были, два или три раза, засѣваемы вновь; наконецъ мѣстныя градобитія и ранніе морозы, съ холодными инеями, въ сѣверной полосѣ Имперіи, повредившія хлѣбу, особенно въ Олонецкой и Архангельской губерніяхъ, отчасти жъ

*) Въ Витебской губерніи, буря проходила чрезъ уѣзды: Витебскій, Полоцкій и Лепельскій; убытка причинено ею болѣе, нежели на 550 т. Въ Калужской губерніи, 13 Іюня, такою же бурей разрушенъ до половины уѣздный городъ Мещевскъ.

Piechoty Hrabia Essen, przez odniesienie się pod dniem 24-m Lutego, uwiadomił P. Ministra Sprawiedliwości, że Cesarz Jego Mość Najwyżej rozkazać raczył, ażeby, jak nowe stawianie pieców, tak i ich przeniesienie z jednego miejsca na inne, w domach i budowach, robione były nie inaczej, jak pod nadzorem Architektów, częściami miast zawiadujących.

— Z powodu wynikłej wątpliwości o istotnej myśli postanowienia, na którym jest oparty 253 artykuł Połączenia Praw Kryminalnych (T. XV, w dalszym ciągu) o środku ukarania urzędników więzień i straży za umyślnie dopuszczoną ucieczkę przestępców, Rada Państwa przez Opinią postanowiła: na odmianę pomienionego 253 artykułu postanowić co następuje: „Jeżeli naczelnicy, obowiązani mieć dozór nad trzymanymi w więzieniach, albo turemni dozorczy i straże, umyślnie, albo z niepilności i nieostrożności, dopuszczają ucieczki przestępców, tedy ulegają karze, w miarę winy, za niewypełnienie obowiązku, umyślnie albo nieumyślnie, uważając podług okoliczności rzeczy.“ Na autentyku Opinii własną Jego Cesarskiej Mości ręką napisano: „Ma być podług tego.“

— Na wynikłe zapytanie o dopełnieniu Połączenia Praw Kryminalnych (tom XV) artykułów 1058—1061, względnie oczyszczającej przysięgi prawidła, w 1842 artykule Połączenia Praw Cywilnych zawierającego się, Rada Państwa, przez Opinią zamierzyła: na dopełnienie i objaśnienie pomienionych 1058 — 1061 artykułów postanowić, w osobnej uwadze, co następuje: „Jeżeli sprawa kryminalna połączona jest z poszukiwaniem cywilnem, a przysięga oczyszczająca, której ukończenie sprawy przez wyrok miejsca sądowego było naznaczone, nie została wykonaną w terminie prawem zakreślonym, z powodu śmierci osoby, która powinna była i zobowiązała się ją wykonać, tedy wyrok ten uważa się za niebyły, a sprawa ulega nowemu sądzeniu na podstawie praw.“ Na autentyku Opinii własną Jego Cesarskiej Mości ręką napisano: „Ma być podług tego.“ W Peterhofie, 16 Lutego 1838 roku. (G. S.)

STATYSTYKA,

PRZEMYSŁ, HANDEL i t. d.

Zdanie Sprawy Ministra Spraw Wewnętrznych, za rok 1836.

(W Dzienniku Ministerstwa Spraw Wewnętrznych ogłoszony został wyciąg z sprawozdania Ministra S. W. za rok 1836. Nie mogąc, z powodu szczupłości miejsca, udzielić czytelnikom naszym w całej rozciągłości tego nader ważnego rapportu, umieszczając będziemy z niego niektóre wyjątki.)

Stan urodzajów.

W roku 1836, urodzaj prawie powszechnie był obfity. Po zimnach, które miały miejsce w początkach, nastąpiło przy końcu Maja i pierwszych dni Czerwca ciepło, przeplatane deszczem, sprzyjało wschodzeniu zasiewów oraz wzrostowi zboża i traw; rychło ślady wiosennego uszkodzenia na polach zupełnie znikły. Wyjątek w tej mierze stanowią tylko niektóre gubernije północnej strefy i kilka południowych, w których późniejsze upały i susze uszkodziły miejscami trawy i jarzyny późnych zasiewów, przez co i zbiory tamże były w ogólności mierne; lubo i tam, ze względu na powszechny urodzaj oziminy i innych ziemiopłodów, rok 1836 należy do najobfitszych, jaki w ciągu ostatnich lat dziesięciu miały miejsce. W niektórych guberniach zaś jeszcze miejscowe przyczyny większego lub mniejszego uszkodzenia zboża i traw, jakoto: gwałtowne burze z gradem, tworzące niejako powietrzne trąby, które w Czerwcu i Lipcu, w guberniach Witebskiej, Kałuzkiej, a częścią w Smoleńskiej i Mohylewskiej, spuściły w bystrym pędzie swoim mnogie pola i lasy, na dosyć znacznej przestrzeni, zniszczywszy nawet zabudowania *); dalej, nadzwyczajne mnóstwo myszy, wyjadających zasiewy w guberniach Tambowskiej i Chersonskiej, aż do późnej jesieni, tak, że niektóre obszerne miejsca zorane były ich norami, na pół stopy jedna od drugiej odległymi, czemu za ledwie późniejsze zimna zdołały kres położyć; zjawienie się w gubernii Wileńskiej na polach robactwa, które zasiewy tak dalece niszczyło, że musiano je dwa razy, a niekiedy i trzy razy ponawiać; nakoniec miejscowe gradobicia i przedwczesne mrozy ze szronem, w północnej strefie Cesarstwa, które uszkodziło zbożu, szczególnie w guberniach Ołoneckiej i Archangielskiej, a w części nawet w Petersburskiej, Nowogrodzkiej, Kostromskiej i Wołogodzkiej. W Bessarabii i przytykających do niej oko-

*) W Gubernii Witebskiej, burza przechodząc przez powiaty: Witebski, Połocki i Lepelski, zrządziła szkody przeszło na 550 tysięcy. W Kańkaskiej gubernii zniszczone do połowy zostało przez taką burzę miasto powiatowe Mieszcowski.

и въ С. Петербургской, Новгородской, Костромской и Вологодской. Въ Бессарабіи и пограничныхъ съ нею мѣстахъ Новороссійскихъ губерній, появлялась саранча, но была съ успѣхомъ истребляема, принятыми отъ мѣстнаго начальства мѣрами. Впрочемъ, всѣ вышеисчисленные поврежденія хлѣба, въ общей сложности урожая, почти незамѣтны.

Губерніи, въ коихъ сей урожай былъ особенно хорошъ, суть: Виленская, Воронежская, Екатеринославская, Казанская, Курляндская, Минская, Нижегородская, Орловская, Оренбургская, Симбирская, Тамбовская, Томская, Тульская, Харьковская, Херсонская, Эстляндская и область Бѣлостокская. Обыкновенный и довольно хорошій урожай былъ въ губерніяхъ: Астраханской, Вятской, Гродненской, Енисейской, Калужской, Костромской, Кіевской, Иркутской, Могилевской, Московской, Новгородской, Пензенской, Пермской, Полтавской, Псковской, Рязанской, Смоленской, С. Петербургской, Саратовской, Тобольской, Черниговской, Ярославской, въ Грузіи и въ областяхъ: Бессарабской, Кавказской и Омской. Наконецъ урожай посредственный, но можно прибавить—изрядный, былъ: въ Витебской, Владимирской, Вологодской, Волынской, Курляндской, Лифляндской, Подольской, Таврической и Тверской губерніяхъ и въ Землѣ Войска Донскаго. Только въ губерніяхъ: Архангельской и Олонецкой, и то лишь по нѣкоторымъ уѣздамъ, былъ урожай скудный.

Точное количество посѣяннаго и собраннаго, въ 1836 году, хлѣба не могло еще быть приведено въ извѣстность. Въ предшедшемъ же 1835, по свѣдѣніямъ, впрочемъ лишь приблизительнымъ, которыя, въ теченіе 1836 года, доставлены въ Министерство Внутреннихъ Дѣлъ, отъ начальниковъ губерній и областей, показано хлѣба въ посѣвѣ:

озимаго съ 1834 по	
1835 годъ	20,549,149 четв.
яроваго, весною 1835 года . . .	30,398,046 — —
и того	50,947,195 — —

Сложный урожай хлѣба, по симъ же показаніямъ былъ:

озимаго—самъ-четверть съ половиною;
яроваго—почти самъ-четверть.

Цѣны хлѣба, въ концѣ 1836 года, были слѣдующія. на ржаную муку, самая низшая цѣна была въ Полтавской губерніи, 1 руб. 60 коп., а самая высшая въ Лифляндской, 22 руб. за куль:

на овесъ, самая низшая въ Саратовской губерніи, 1 руб. 20 коп., а самая высшая въ Лифляндской, 15 руб. за куль;

на сѣно, низшая въ Омской области, 24 коп., высшая въ С. Петербургской губерніи, 86 коп. за пудъ.
(Продолженіе впереди).

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

А В С Т Р І Я.

Вѣна, 30-го Марта.

Сегодня будетъ представленіе дамъ имѣющихъ входъ ко двору, отъ которыхъ сама Императрица принимать будетъ пожертвованія въ пользу пострадавшихъ отъ наводненія въ Венгріи.

— Кромѣ города Песта потерпѣлъ также отъ разлитія воды городъ Гранъ, въ которомъ изъ 853 домовъ, обрушилось 616 а 89 сильно повреждено. Деревни Майорлинь и Апорка, совершенно исчезли съ земной поверхности.

— Съ послѣднею почтою получено здѣсь извѣстіе, что *Ахмедъ-Паша*, начальникъ главнаго штаба при Египетскомъ войскѣ въ Сиріи, будучи раненъ, привезенъ въ Александрію. Онъ командовалъ войскомъ сражавшимся съ Сирійцами заступая *Ибрагима-Пашу*, который лежалъ больнымъ въ Алепо, но данныя имъ сраженія были несчастны для Египтянъ. Въ Сиріи по всякому вѣроятію происходитъ что то важное, ибо замѣчено, что вдругъ по прибытіи оттуда извѣстій въ Истамбулъ, Султанъ отправилъ моремъ значительныя отряды войска въ Азію.—Симъ же путемъ получено извѣстіе, что Австрійскій Интернунцій, приготавлился въ путь въ Вѣну.

— Съ Турецкихъ границъ въ 24 Марта увѣдомляютъ о слѣдующемъ: „Англійское Правительство наименовало вице-консуловъ и консулярныхъ агентовъ въ нѣсколькихъ знатнѣйшихъ городахъ Булгаріи, Румеліи, Македоніи, Албаніи и Босніи, что произвело сильное впечатлѣніе, такъ какъ такое, требующее довольно издержекъ, средство, не представляеть никакой пользы въ отношеніи торговли, посему надобно догадываться, что есть какая либо политическая нужда.“

Триестъ, 26-го Марта.

Получены здѣсь консулярныя депеши изъ Александріи отъ 9 ч. с. м., подтверждающія прежнія извѣстія о возстаніи въ Сиріи. Разныя поколѣнія гор-

licach Noworossijskich gubernij, pokazała się szarańcza, która atoli, skutkiem przedsięwziętych ze strony władzy miejscowej zaradczych środków, wytopioną została. Z resztą powyższe uszkodzenia zboża, ze względu na ogólny stan urodzaju, prawie dostrzedz się nie dały.

Odznaczyły się szczególnie pięknym urodzajem gubernije: Wileńska, Woroneżka, Ekaterinosławska, Kazańska, Kurska, Mińska, Niżegorodzka, Orłowska, Orenburska, Simbirska, Tambowska, Tomska, Tulska, Charkowska, Chersonska, Estońska i obwód Białostocki. Urodzaj zwyczajny i dość piękny był w guberniach: Astrachańskiej, Wiatskiej, Grodzieńskiej, Jenissejskiej, Kałuzkiej, Kostromskiej, Kijowskiej, Irkuckiej, Mohylewskiej, Moskiewskiej, Nowgorodzkiej, Penzeńskiej, Permskiej, Półtawskiej, Pskowskiej, Rjazańskej, Smoleńskiej, Petersburskiej, Saratowskiej, Tobolskiej, Czernihowskiej, Jarosławskiej, w Gruzi, niemniej w prowincjach Bessarabskiej, Kaukaskiej i Omskiej. Nakoniec urodzaj mierny, a nawet dobry, był w guberniach: Witebskiej, Włodzimierskiej, Wołogodzkiej, Wołyńskiej, Kurlandzkiej, Inflanckiej, Podolskiej, Tauryckiej, Twerskiej, i w ziemi Wojska Dońskiego. Jedynie w guberniach Archangielskiej i Ołoneckiej, i to w niektórych tylko powiatach, urodzaj był mały.

Wiadomość o istotnej ilości wysianego i zebranego w r. 1836 zboża, nie mogła jeszcze być zebrana. W zeszłym zaś 1835 r. według wiadomości, z resztą tylko przybliżonych, jakie w ciągu r. 1836, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych otrzymało od naczelników gubernij i obwodów, okazało się, że w roku 1834 na 1835 zasiano zboża:

oziminy	20,549,149 четwert.
jarzyny, z wiosny 1835 r.	30,398,046 — —

czyli razem 50,947,195 — —

Ogólny urodzaj zboża, według tychże wiadomości był:

na oziminy — czwarte ziarno i pół;
— jarzynę — blisko czwarte ziarno;

Ceny produktów przy końcu r. 1836, były następujące:

na mąkę żytną, najniższa cena była w gubernii Połtawskiej—1 rub. ass. 60 kop.; a najwyższa w Inflanckiej, 22 rub. za четwert:

na owies, najniższa w gubernii Saratowskiej — 1 rub. 20 kop., najwyższa zaś w Inflanckiej — 15 rub. za четwert;

na siano, najniższa w obwodzie Omskim — 24 kop., a najwyższa w gubernii Petersburskiej — 86 kop. за пуд.
(Dalszy ciąg nastąpi).

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

A U S T R I A.

Wiedeń, 30-go Marca.

Dnia dzisiejszego będzie prezentacya Dam mających wstęp u dworu, od których sama Cesarzowa przyjmować będzie ofiary na wsparcie dotkniętych nieszczęściem powodzi w Węgrzech.

— Oprócz miasta Pesztu, ucierpiało także przez wylew wody miasto Gran, w którym z 853 będących domów, zawaliło się 616, a 89 mocno jest uszkodzonych. Wioski Majorlinz i Aporka, znikły do szczytów z posady swojej.

— Doszła tu wiadomość pocztą ostatnią, że *Ahmed-Basza*, naczelnik sztabu głównego wojska Egiptu w Syrii, będąc raniony, został przywieziony do Alexandrii. Dowodził on wojskiem przeciwko Syryjczykom w zastępstwie *Ibrahima-Baszy*, który był w Alepie chorobą złożony, ale stoczone przezeń bitwy wypadły dla Egipcyan nieszczęśliwie. W Syrii dzieje się, według podobieństwa, coś ważnego: uważano bowiem, że, jak tylko nadeszły ztamtąd wiadomości do Stambułu, Słtan wystąpił natychmiast morzem znaczne oddziały wojska do Azyi.—Przez też samą okazję dowiadujemy się, że Internuncyusz austriacki sposobił się w drogę do Wiednia.

— Donoszą nam od granicy tureckiej pod d. 24 Marca, co następuje: „Rząd angielski mianował wicekonsulów i agentów konsularnych do kilku, nieco znanych miast Bułgaryi, Rumelii, Macedonii, Albanii i Bosnii, co sprawiło wszędzie wielkie wrażenie: albowiem tak kosztowny środek, nieprzedstawia wogół handlowym żadnym powodów odpowiednich, raczej przeto politycznej jakiejś konieczności domyślać się każe.“

Tryest, 26 Marca.

Odebrano tu depesze konsularne z Alexandrii, daty 9 b.m., które potwierdzają dawniejsze wiadomości o powstaniu w Syrii. Różne pokolenia okolic gór
(1)

ныхъ окрестностей возстали вмѣстѣ противу Египтянъ и прибѣгнули подъ покровительство Порты. После многочисленныхъ поражений Египетскихъ войскъ, *Ибрагимъ-Паша* при разстройствѣ обнаружившемся въ войскѣ, призналъ необходимымъ занять безопаснѣйшія мѣста въ приморскихъ крепостяхъ. — Египетскій Вице-Король не прибылъ еще въ Александрію, что дало поводъ къ догадкамъ, будто въ Египтѣ произошли возмущенія. Происшествія эти обращаютъ здѣсь общее вниманіе, особенно касательно дѣлъ Востока, по поводу участія, какое въ томъ принимаютъ нѣкоторыя изъ первостепенныхъ Европейскихъ Державъ. Кажется, что Порты желаетъ воспользоваться настоящимъ состояніемъ дѣлъ, и новѣйшія извѣстія изъ Истамбула отъ 11 Марта подтверждаютъ, что морскія вооруженія производятся въ арсеналѣ съ большою поспѣшностію и даже съ усиленіемъ, что заставляетъ думать, что Англія увлекаемая теперь усердными желаніями помогать Портѣ, хочетъ опять возратить ей потерянные недавно провинціи, а посему происшествія въ Сиріи и Египтѣ ей не чужды. — Кроме того, сильное произвело въ Египтѣ впечатлѣніе то обстоятельство, что любимецъ Вице-Короля и его Кіая, *Сами-Бей*, пользовавшійся равнымъ съ *Богосъ-Беемъ* довѣріемъ, въ ту минуту когда онъ былъ душою совѣта Вице-Короля и председательствовалъ въ большомъ Диванѣ, отправленъ изъ Каира въ заточеніе. (G. C.)

ФРАНЦІЯ. Парижъ, 2-го Апрѣля.

Король 5 ч. с. м. намѣренъ отправиться въ замокъ Э, частью чтобы отдохнуть послѣ трудовъ сопряженныхъ съ публичными занятіями, частью по политическимъ дѣламъ, а вѣроятно все же, между прочимъ, по случаю увольненія Г-на *Монталиве* изъ Кабинета, вмѣсто котораго назначается Баронъ *Барантъ*.

— *Journal des Débats* опровергаетъ донесенія другихъ газетъ о прибытіи Маршала *Бурмона* въ лагерь *Донъ-Карлоса* и о сформированіи Маршаломъ полка Французской гвардіи, съ бѣлыми кокардами. Этотъ журналъ утверждаетъ, что Маршалъ живетъ въ Римѣ въ совершенномъ уединеніи, и нигде не вызывалъ оттуда, и что чужеземцы, находящіеся въ лагерь *Донъ-Карлоса*, суть частныя лица. Прочіе же журналы утверждаютъ, что прибытіе Маршала въ Бискаю не подлежитъ никакому сомнѣнію.

— Изъ числа просьбъ, поданныхъ въ Палату Перовъ, разсматриваемы были 31 ч. п. м. слѣдующія: о перевезеніи тѣла Наполеона и его сына во Францію и помѣщеніи ихъ подъ колонною Вандомской площади; объ отмѣненіи закона о изгнаніи членовъ его фамиліи изъ Франціи; наконецъ о томъ, чтобы знакъ Почетнаго Легіона снова былъ украшенъ портретомъ Наполеона. Первое изъ сихъ прошеній передано Министру иностранныхъ дѣлъ, остальные два отвергнуты, послѣ чего приступлено къ предназначеннымъ на это засѣданіе занятіямъ.

— По случаю назначенія Князя *Фезензакъ* Посланникомъ въ Мадридъ, появилось на него много пасквилей. Князь съ отличіемъ служилъ на полѣ брани, и вѣроятно исполнитъ съ успѣхомъ обязанности Французскаго Посланника въ Испаніи.

— Уже нѣсколько дней, необыкновенное счастье одного изъ Перовъ, есть предметомъ всеобщихъ разговоровъ. Этотъ перъ, въ продолженіи одного года, выигралъ въ лотерею и получилъ барыша отъ игры фондами 2,000,000 франковъ.

— На прошедшей недѣлѣ, много знаменитыхъ именъ содѣлались игрою случая. Призваны были къ суду исправительной полиціи: Гр. Ротшильдъ, обвиняемый въ прошеніи милостыни; Биготъ, обвиняемый въ нарушеніи порядка при богослуженіи; Даву, — въ томъ, что онъ уклонялся отъ службы; Виенне, въ участіи въ происшедшихъ на улицѣ беспорядкахъ, наконецъ Фуше задержанъ полиціею, за бродяжество.

— Изъ Константины пишутъ, отъ 14 Февраля, что со времени прибытія ген. *Негріе* въ сей городъ, положеніе дѣлъ совершенно измѣнилось, а торговля съ пограничными племенами, съ каждымъ днемъ увеличивается. Взаимная довѣренность возстановилась и теперь можно съ безопасностію путешествовать на разстояніе 15 миль отъ города, въ сопровожденіи нѣсколькихъ только всадниковъ. Арабы беспечно работаютъ въ полѣ, не обращая вниманія на грозныя экспедиціи французовъ противъ непокорныхъ племенъ, чего прежде они неотваживались дѣлать, ни въ одной изъ провинцій. — Многіе изъ Шеиковъ получили красные Бурну (*Bourous*). Въ Милу отправленъ отрядъ, состоящій изъ ста конныхъ егерей, таковаго же числа Спаговъ, 2 орудій и 900 чел. пѣхоты.

рзистыхъ, powstały w massie przeciwko Egipcjanom i uciekły się pod zasłonę Porty. Po licznych klęskach zadanych, zastępowegipskim, *Ibrahim-Basza*, przy rozpręgnięciu, jakie się w wojsku jego zakradło, uznał potrzebę, zając bezpieczniejsze stanowiska w twierdzach nadmorskich. — Vice-Król Egiptu, nie przybył jeszcze do Alexandryi, co dało powód do domysłów, że w Egipcie powstały zaburzenia. Te wypadki zajmują tu poważniejszą uwagę, zwracając ją szczególnie na sprawy Wschodu, krzyżujące się z powodu interesów, jakie mają w tym niektóre z Wielkich Mocarstw Europy. Zda się, że Porta chce korzystać z podającego się jej stanu rzeczy: najnowsze bowiem doniesienia ze Stambułu daty 11 Marca, potwierdzają, że uzbrajania morskie dzieją się w arsenale z wielkim pośpiechem, a nawet z natężeniem, co daje powód do mniemania, że Anglia, mając teraz szczerę chęć dopomagania Portce, chce ją przywrócić w posiadanie utraconych niedawno prowincyj, a zatem, że nie jest obcą wypadkom zachodzącym w Syrii i Egipcie. — Prócz tego zrzuciła w Egipcie nader mocne wrażenie ta okoliczność, że faworyt Vice-Króla i jego kłaja, *Sami-Bej*, który używał równego z *Bogoz-Bejem* zaufania, został z Kairu, w chwili właśnie, kiedy był duszą rady Vice-Króla i przewodniczył w wielkim dywanie, postany na wygnanie. (G. C.)

FRANCYA.

Paryż, dnia 2 Kwietnia.

Król pojedzie d. 5 b. m. do zamku Eu, częścią dla wypocznienia z trudów, nieodłącznych od prowadzenia interesów publicznych, częścią ze względów politycznych, a podobno między innemi z powodu wystąpienia Pana *Montalivet* z gabinetu, na miejsce którego przeznaczają Barona *Barante*.

— *Journal des Debats* zbija doniesienia innych dzienników, jakoby Marszałek *Bourmont* znajdował się w obozie *D. Carlosa*, i jakoby tenże miał utworzyć półk francuskiej gwardyi z białymi kokardami, utrzymując, że Marszałek mieszka w Rzymie, w wielkiem odosobnieniu i nie myślał o podróży, a znajdujące się rozmaite osoby w obozie, nie mają żadnego urzędowego charakteru. Pomimo to, inne dzienniki stale głoszą, iż przyjazd Marszałka do Biskai żadnej nie podlega wątpliwości.

— Pomędzy prosbami podanymi do Izby Parów, odczytano w dniu 31 z. m. następujące: aby zwłoki Napoleona i syna jego pochowane były pod kolumną na placu Vendôme; aby zniesione było wygnanie członków jego rodziny; nakoniec, aby wizerunek Napoleona przywrócony był powtórnie na ozdobie Legii honorowej. Na przedstawienie Kommissyi, odesłano pierwszą z tych prośb do Ministra Spraw Zagranicznych, a dwie ostatnie odrzucono, przechodząc do porządku dziennego.

— Mianowanie Xięcia *Fézensac* Posłem w Madrycie, obudziło wiele ostrych przeciw niemu krytyk. Xiąże ten dosłużył się dostojenstw na polu walki, i pewnie potrafi godnie sprawować poselstwo Francyi w Hiszpanii.

— Od kilku dni, szczęście nadzwyczajne jednego para jest przedmiotem wszystkich rozmów. W ciągu jednego roku wygrał na loteryi i zyskał ze sprzedaży papierów, blisko 2,000,000 fr.

— Szczególnym trafem wiele znakomitych i powszechnie znanych imion stało się igrzyskiem losu w przedostatnim tygodniu. Powołano bowiem przed Sąd policyi poprawczej, Rotszylda, oskarżonego o żebractwo; Bigot, za zrządzony nieporządek przy wykonywaniu obrzędów religijnych; Davoust, za wzbranianie się pełnienia służby wojennej; Viennet, za udział w zamieszkach ulicznych; nakoniec Fouché przytrzymany został od władz policyjnych jako włóczęga.

— Donoszą z Konstantyny pod dniem 14 Lutego: „Od chwili przybycia Jenerała *Negrier* do naszego miasta, wszystko inną przybrało postać, a handel z ościennymi pokoleniami codziennie się wzmacnia. Utwierdziło się zaufanie. Już teraz można najbezpieczniej podróżować na rozległości mil piętnastu w okolicy, mając tylko straż, złożoną z kilku jeźdźców. Szczególniej zastanawia ta okoliczność, że Arabowie pracują z zupełną obojętnością w polu, podczas wypraw wysłanych na poskromienie jakiego nieprzyjaznego pokolenia, gdy dawniej nie podobnego w żadnej prowincyi nie widziano. Wielu Szeików uznało zwierzchność francuską; inni przyjęli od niej czerwone burnusy. Do Mili posłano oddział, złożony ze stu konnych strzelców, takież liczby spahów, dwóch dział i 900 piesznych. Na spotkanie tego oddziału wyszła o pół mili cała lud-

На разстояніи полу мили отъ города всѣ жители вышли на встрѣчу отряда, предводительствуемому Кадіемъ, который предложилъ продовольствіе для войска и фуражъ для лошадей; сверхъ того гостепріимные жители принесли для каждого воина блюдо кускусу. Мила, небольшой и бѣдный городъ. Улицы широкія, дома окружены садами, городъ обведенъ полуразвалившеюся стѣною. Восточныя ворота, бани и развалины арка, вѣроятно древняго храма, какъ о томъ свидѣлствуютъ нѣсколько вблизи стоящихъ колоннъ, изъ коихъ большая часть употреблена на построение мечети, остались еще отъ временъ Римлянъ. Источникъ, близъ коего построены бани, и быстрый, протекающій тамъ ручей, вращаютъ колеса нѣсколькихъ мельницъ и орошаютъ сады фруктовыхъ деревьевъ, растущихъ на берегахъ его. (О.Г.Ц.П.)

— Между документами, предложенными Палатѣ въ отношеніи Алжира, находится также сравнительное обозрѣніе всѣхъ доходовъ Франціи съ 1831-го по 1837 годъ. Посему, публичные доходы въ Африкѣ простирались:

въ 1831 году	на 1,048,479 фр.
— 1832 —	— 1,569,108 —
— 1833 —	— 2,237,154 —
— 1834 —	— 2,542,660 —
— 1835 —	— 2,518,521 —
— 1836 —	— 2,865,384 —
— 1837 —	— 3,665,603 —

И такъ въ 1837 году, поступило 800,000 фр. болѣе нежели въ 1836. Съ пошлинъ и разныхъ податей къ увеличенію сему прибыло 266,800 фр. а съ почтъ и пароходовъ 30,000 фр. Продажа недвижимостей и земель въ послѣдніе два года представляетъ слѣдующую разницу. Въ 1836 продано 905 недвиж. имѣній за 213,613 фр. рентами и 1,387,986 фр. капиталомъ. Въ 1837 продано 924 недвиж. имѣній за 167,127 фр. рентами и 1,489,069 капиталомъ. Торговля отношенія также удовлетворительны какъ и доходы:

Въ 1834 г. привозъ простирался на	8,560,236 фр.
— 1835 — — — —	— 16,778,637 —
— 1836 — — — —	— 22,402,768 —
— 1837 — — — —	— 33,055,246 —

Съ 1836 по 1837 сумма привоза увеличилась почти на одну треть, что должно приписать разнымъ причинамъ. Главною кажеся большее число Европейцевъ прибывшихъ въ продолженіи двухъ лѣтъ въ колонію. Судходство конечно увеличилось въ такой степени, ибо въ 1835, въ Африканскіе порты вошло только 2,090 кораблей а въ послѣднемъ году число ихъ дошло до 3,365.

4-го Апрѣля.

Маршала Клозеля сегодня или завтра ожидаютъ въ Парижъ. — Посланникъ Абдель-Кадера, Бен-Аррахъ вчера прибылъ въ Парижъ и сегодня будетъ имѣть аудіенцію у Президента Совѣта.

— Правительство опубликовало слѣдующую телеграмму. депешу изъ Тулона отъ 1-го Апрѣля: „Алжиръ 29 Марта. Маршалъ Вале къ Военному Министру: Коегда въ 26 ч. с. м. осажденъ. Жители выходятъ ко мнѣ на встрѣчу. Начальниковъ города я утвердилъ въ ихъ должностяхъ. Съ западной стороны города разбитъ лагерь изъ 4 баталіоновъ 4 орудій и 50 чел. конницы и обезпечиваетъ спокойствіе сей части Алжирской провинціи 27-го ч. я велѣлъ устроить лагерь на восточной сторонѣ Метиджаской долины; 3 баталіона осаждаютъ ущелье ведущее изъ Артабахъ. Баталіонъ поставленъ въ Уэдъ-Каддара наблюдаетъ оврагъ ведущій изъ долины въ округъ Иссерскій. Дѣйствія эти исполнены безъ малѣйшаго сопротивленія со стороны жителей. Немедленно по прибытіи войскъ, ожидаемыхъ еще мною, я выступлю въ Бельду на осажденіе долины.“

— Въ письмѣ изъ Тулона отъ 29-го ч. пр. м. уведомляютъ: „Сегодня страусы и газеллы, назначенные въ подарокъ Абдель-Кадеромъ для Королевской фамилии, оставили здѣшній карантинъ. Изъ четырехъ страусовъ одинъ издохъ въ госпиталѣ, и одна газелла, которая очень больна, едва ли будетъ спасена. — Сегодня прибыли сюда очень нужные запасныя къ Адмиралу Галлу, Командиру Французской эскадры въ Левантъ и къ Адмиралу Руссену Посланнику нашему въ Константинополь. Гошега *la Mésange* немедленно снялась съ якоря, и вышла къ этимъ водамъ.“

— *Phare de Bayonne* уведомляетъ изъ Сарагоссы отъ 27 Марта, что Борзо 21 ч. разбилъ *Кабре-ру*, причинивъ ему урона на 1,000 чел. убитыми и взятыми въ плѣнъ. Между послѣдними будто находится также Карлистскій командиръ *Форкадель*. — *Gazette de France* по письму изъ Ст. Жанъ де Люць отъ 29 Марта сообщаетъ, что Карлисты начали осаду Португалетты.

нось мѣзка miasta tego, mając na czele Kadego, który wojsku żywność i furaz dla koni ofiarował. Prócz tego gościnni mieszkańcy przynieśli dla każdego żołnierza półmisek kuskassu. Miła jest małe i nędzne miasteczko: ma atoli szerokie ulice, przy których stojące domy są otoczone ogrodami. Obwiedzione jest źle utrzymywanym murem. Pozostały w nim z czasów rzymskich, brama wchodowa, łaźnie i łuk należący pewnie do wspaniałego kościoła, jak to ze znajdujących się w bliskości kolumn sędzić można, z których część znaczna użyta została do budowy meczetu. Źródło łaźni i bystry strumień, obracają kilka młynów; prócz tego strumień ten ożywia ogrody owocowe przy brzegach jego założone. (G.R.K.P.)

— Pomiędzy dokumentami, które złożono Izbie, względem Algieru, znajduje się także porównawcze obejrzenie wszystkich dochodów Francyi od r. 1831 do 1837. Podług tego, dochody publiczne w Afryce wynosily:

w roku 1831	na 1,048,479 fr.
— — 1832 —	— 1,569,108 —
— — 1833 —	— 2,237,154 —
— — 1834 —	— 2,542,660 —
— — 1835 —	— 2,518,521 —
— — 1836 —	— 2,865,384 —
— — 1837 —	— 3,665,603 —

A zatem w roku 1837, uczyniły 800,000 fr. więcej aniżeli w roku 1836. Do powiększenia tego, z celi i różnych podatków wpłynęło 266,800 fr. a z poczt i statków parowych 30,000 fr. Przedaż nieruchomości i gruntów, okazuje między ostatnimi dwiema latami następującą różnicę. W roku 1836, przedano 905 dóbr gruntowych za 213,613 fr. w rentach i 1,387,986 fr. w kapitale. W roku 1837 przedano 924 dóbr gruntowych za 167,127 fr. w rentach i 1,489,069 fr. w kapitale. Handel postępuje w takimże zadowalniającym sposobie, jak i dochody:

W roku 1834 przywóz wynosił na	8,560,236 fr.
— — 1835 — — — —	— 16,778,637 —
— — 1836 — — — —	— 22,402,768 —
— — 1837 — — — —	— 33,055,246 —

Od roku 1836 do 1837, summa przywozu powiększyła się prawie o trzecią część, co przypisać należy różnym przyczynom. Lecz najwięcej, jak się zdaje, przyłożyła się do tego wielka liczba Europejczyków, którzy od dwóch lat osiedli w kolonii. Żegluga naturalnie wzrosła w tymże stopniu, gdyż w roku 1835 liczba okrętów weszłych do portów Afrykańskich wynosiła tylko 2,090, a w roku ostatnim liczba ich doszła do 3,365.

Dnia 4.

Marszałek Clauzel dzisiaj lub jutro oczekiwany jest do Paryża. — Posłannik Abdel-Kadera, Ben-Arrach, wczora przybył do Paryża i dzisiaj będzie miał postuchanie u Prezidenta Rady.

— Rząd ogłosił następującą depeszę telegraficzną z Tulu pod 1 Kwietnia: „Algier 29 Marca. Marszałek Valée do Ministra Wojny. Koeah zostało osadzone d. 26 t. m. Mieszkańcy wychodzą na spotkanie mnie. Zwierzchników miejskich, potwierdziłem na ich urzędach. Oboz ze 4 batalionów, 4 dział i 50 koni, rozбиты został na zachód od strony miasta i zabezpiecza spokojność tej części Algieru. D. 27 kazałem rozbić oboz na wschodniej części równiny Metidż; 3 bataliony oblegają wąwóz prowadzący z Artabach. Batalion postawiony na Ued-Kaddara strzeże wąwozu prowadzącego z równiny do okręgu Isses. Działania te wykonane zostały bez najmniejszego oporu ze strony mieszkańców. Wkrótce po przybyciu wojsk, których jeszcze oczekuję, wyjdę do Belidy dla uzupełnienia obleżenia doliny.“

— W liście z Tulu pod d. 29 z. m. donoszą: „Dzisiaj opuścili tutejszą kwarantannę strusie i gazelle, przeznaczone od Abdel-Kadera dla rodziny Królewskiej. Ze czterech strusów przestał żyć jeden w kwarantannie, również jedna gazella bardzo jest chorą i pewnie nie będzie mogła bydź uratowaną. — Dzisiaj otrzymał tu pilne depesze do Admirała Gallois, dowódcy eskadry Francuskiej w Lewancie, i do admirała Roussin, Pośła naszego w Konstantynopolu. Galiota *la Mésange* która tu stała na kotwicy, niezwłocznie wypłynęła ku tym wodom.“

— *Phare de Bayonne* donosi z Saragossy pod 27 Marca, że Cabrera d. 21 pobity został przez Borso i stracił 1,000 ludzi w zabitych, ranionych i wziętych w niewolę. Pomiędzy ostatnimi ma się znajdować dowódcę Karolistowski Forcadell. — *Gazette de France* podług listu z St. Jean de Luz pod 29 Marca donosi, że Karoliści rozpoczęli obleżenie Portugaletty.

5-го Апрѣля.

Князь *Таллейранъ* вчера вечеромъ очень заболѣлъ, однако сегодня опять здоровье его улучшается. — Графъ *Кампузано*, отправился сегодня отсюда въ Мадридъ.

— Иностранцы выходцы вновь сдѣлались предметомъ особенной строгости со стороны полиціи. Многие изъ нихъ, прибывшіе по частнымъ дѣламъ своимъ въ Парижъ, получили приказаніе, въ продолженіи 24 часовъ опять оставить столицу.

— Правительство публикуетъ сегодня слѣдующую телеграф. депешу изъ Байонны отъ 3-го ч. въ 3½ час. „20 и 21 числа пр. м. Генералъ *Борзо* напалъ на Генерала *Кабреру*, осаждавшаго Люсену съ 13 батал. и 7 орудіями и принудилъ его оставить осаду. Базиліо *Гарсія* стоялъ 27-го ч. близъ Ціудадъ-Реала а *Флинтъ* въ Консуэгрѣ; *Эспартеро* былъ 27 ч. въ Паленци а Карлистская экспедиція 26-го ч. въ Фресно де Родилла. — Коммиссія единогласно приняла проектъ о займѣ.“

— *Quotidienne* дѣлаетъ слѣдующее замѣчаніе надъ телеграф. депешою изъ Байонны отъ 3 Апрѣля: „Изъ телеграф. депеши видно, что Базиліо *Гарсія*, который находился на пути въ горы Авилы, внезапно обратился въ Манху. Изъ сего можно заключать, что условія заключеннаго съ Г-мъ *Агадо* займа, ему извѣстны, и что онъ теперь хочетъ затопить водою Алмаденскіе рудники и чрезъ то сдѣлать невозможнымъ заемъ.“

6-го Апрѣля.

Герцогъ *Орлеанскій* пожаловалъ 500 фран. въ складку собираемую для сооружеія монумента *Мольеру*.

— *Constitutionnel* пишетъ: „Говорятъ о замѣщеніи упраздненнаго давно уже посольскаго поста въ Неаполь. Избраніи еще не извѣстно, но первымъ въ спискѣ кандидатовъ значится Г. *Рулины*.“

— Пишутъ изъ Байонны: „*О’Доннелъ* съ 3,000 чел. и нѣсколькими орудіями угрожаетъ небольшому гарнизону Веры, состоящему только изъ 100 чел. Жители сего города ушли въ горы. Полагаютъ, что въ тоже время наступитъ движеніе противу Андоина. — *Постскриптумъ*. Въ эту минуту слышенъ пушечный громъ. *Герге*, который вступилъ въ Энкартаціонесъ, съ сильною колонною будетъ дѣйствовать въ Кастиліи и Сантандерской провинціи. Онъ стоитъ теперь въ Бальмазедѣ.“

— *Phare de Bayonne* содержитъ слѣдующее письмо изъ Сарагоссы отъ 30 Марта: „Завтра придутъ сюда разбитые военно-плѣнные и послѣ завтра будетъ дано для нихъ ширшество. — За нѣсколько дней въ развалинахъ стараго Кармелитанскаго монастыря, найдены четыре Карлиста умирающихъ отъ голода. Они по показанію принадлежали къ баталіонамъ *Кабанеры*, вступившимъ 5-го ч. въ Сарагоссу; опасаясь чтобы ихъ не застрѣлили, они не смѣли оставить развалины. Они взяты въ госпиталь, гдѣ одинъ изъ нихъ вскорѣ умеръ.“

— *Sentinelle des Pyrenées* отъ 3 Апрѣля сообщаетъ: „Третья Карлистская экспедиція отправилась уже чрезъ долину Ронкаль въ Арагонію. Она состоитъ изъ 16 баталіоновъ пѣхоты. *Донъ-Карлосъ* будто самъ командуетъ ею. — Вчера въ 3 часа утра, 3,000 чел. съ нѣсколькими пушками отправились изъ Ируна путемъ въ Берру. Испанскій Консулъ и здѣшній вице-префектъ отправились на границы.“

(A.P.S.Z.)

А н г л і я.

Лондонъ, 4-го Апрѣля.

Опять говорить, что Лордъ *Гилъ* откажется отъ главной команды войска, и получить оную Герцогъ *Кембриджскій*.

— Ночью съ 25 на 26 ч. пр. м. въ домѣ Императорско-Россійскаго Посланника Графа *Поццо-ди-Борго*, сдѣлана покража. Между похищенными вещами были Французскіе и Англійскіе банкноты, 7 соверейновъ, 40 двойныхъ наполеондоровъ, пара золотыхъ нарамниковъ, табакерки золотая и платиновая, разные орденскіа украшенія и другія драгоценности. — За нѣсколько времени прежде, похищено во время бала значительное число алмазовъ въ Дублинскомъ замкѣ.

(G. C.)

И т а л і я.

Неаполь, 15-го Марта.

Въ прошедшее Воскресенье случилось здѣсь самое печальное происшествіе. Въ слѣдствіе продолжительнаго дождя, обрушилась каменная стѣна, подпиравшая садъ и ужаснымъ своимъ паденіемъ разрушила противулежащій домъ. Девятнадцать чел. были засыпаны развалинами дома и вынесены частію убитыми частію сильношибенными. (A.P.S.Z.)

Дня 5.

Хиѣзе *Talleyrand* вчера вечеромъ mocno zachorował, jednak dzisiaj znowu zaczyna przychodzić do zdrowia. — Hrabia *Campuzano* wyjechał dzisiaj ztąd do Madrytu.

— Wychodnie cudzoziemscy, stali się nanowo przedmiotem szczególnej ścisłości ze strony policyi. Wielu z nich, którzy przybyli do Paryża dla prywatnych swych interesów, otrzymali rozkaz, ażeby w przeciągu 24 godzin znowu opuścili stolicę.

— Rząd ogłosił dzisiaj następującą depeszę telegr. z Bayonny pod d. 3 o pół do 4: „D. 20 i 21 z. m. Jenerał *Borso* uderzył na Jenerała *Cabrera*, który oblegał Lucenę we 13 batalionów i 7 dział i zmusił go, odstąpić od oblężenia. *Basilio Garcia* stał d. 27 przed Ciudad-Real, a *Flinter* w Consuegra; *Espartero* był d. 27 w Palencyi a wyprawa Karolistowska d. 26 w Fresno, de Rodilla. — Kommissya jednogłusnie przyjęła projekt pożyczki.“

— *Quotidienne* czyni następną uwagę nad depeszą telegraficzną z Bayonny pod d. 3 Kwietnia: „Z depeszy telegraficznej pokazuje się, że *Basilio Garcia*, który się znajdował na drodze w góry Avila, nagle zwrócił się ku Mancha. Można ztąd wnosić, że warunki zawartej z P. *Aguado* pożyczki, są mu wiadome i że teraz chce zatopić kopalnie w Almaden i tym sposobem uczynić przeszkodę w przyprowadzeniu do skutku pożyczki.“

Дня 6-го.

Хиѣзе *Orleans* do składki na wystawienie pomnika dla *Moliera* ofiarował 500 fr.

— *Constitutionnel* donosi: „Zapewniają, że jest mowa o przywróceniu skasowanego już od dawnego czasu urzędu poselskiego w Neapolu. O wyborze niewiadomo jeszcze, lecz P. *Rumigny* ma się znajdować na czelę listy kandydatów.“

— Donoszą z Bayonny: „*O’Donnel* we 3,000 ludzi i kilka dział zagraża niewielkiej, bo tylko ze 100 ludzi składającej się załodze Vera. Mieszkańcy tego miasta schronili się w góry. Rozumieją, że w jednymże czasie nastąpi poruszenie przeciwko Andoain. — P. S. W tej chwili słychać huk dział. *Guergué*, który wtargnął do Encartationes, działać będzie z mocną kolumną w Kastylii i w prowincyi Santander. Teraz znajduje się on w Balmaseda.“

— *Phare de Bayonne* zawiera następujący list z Saragossy pod 30 Marca: „Jutro przybędą tu wymienieni jeńcy, a pojutrze dana będzie dla nich uczta. — Przed kilką dniami w ruinach starego klasztoru Karmelitańskiego, znaleziono czterech Karolistów, umierających z głodu. Podług wyznania, należeli oni do batalionów *Cabanery*, które d. 5 weszły do Saragossy, i z bojaźni, ażeby nie bydz rozstrzelanemi, nie śmieli opuszczać ruin. Wzięto ich do szpitalu, gdzie jeden z nich wkrótce potem zakończył życie.“

— W *Sentinelle des Pyrenées* pod 3 Kwietnia czytamy: „Trzecia wyprawa Karolistowska, wyszła już przez dolinę Roncal do Atragonii. Składa się ona z 16 batalionów piechoty. *Don Carlos* znajduje się ma na czele. Wczora o godz. 3 rano, 3,000 ludzi z kilką działami wyszły w kierunku z Irun do Berra. Konsul Hiszpański i tutejszy Vice-Prefekt, udali się na granicę.“

(A.P.S.Z.)

A N G L I A.

Londyn, dnia 4-го Kwietnia.

Wznawia się pogłoska, że Lord *Hill* złoży na czele dowództwo nad wojskiem, a otrzyma je Хиѣзе *Cambridge*.

— W nocy z 25 na 26 z. m. popełniono w hotelu Cesarzko-Rossyjskiego Posła Hr. *Pozzo di Borgo*, znaczną kradzież. Między zabranymi rzeczami były banknoty francuzkie i angielskie, 7 sovereigns, 40 dubeltowych наполеондоровъ, пара złotych naramników, tabakierki złota i platynowa, rozmaite ozdoby orderowe i inne kosztowności. — Nieco pierwej popełniono w zamku dublińskim podczas balu, także bardzo znaczną kradzież w dyamentach. (G. C.)

W ł o c n y.

Neapol, 15-го Marca.

Przeszłej niedzieli, smutny tu zdarzył się przypadek. Skutkiem nieustannych deszczów, obalił się mur, podpierający pewny ogród, i straszliwym swym upadkiem zburzył dom, naprzeciw leżący. Dziewiętnaście osób zagrzebanych było pod gruzami domu, których wydobyto częścią zabitych, częścią mocno skałeczonych. (A.P.S.Z.)

ИСПАНИЯ

Мадридъ, 29-го Марта.

Здѣшніе журналы увѣдомляютъ, что Генераль *Латре*, когда отняли у него ногу, умеръ. Генераль *Пардинас* прибылъ въ Толедо а Ген. *Эспартеро* въ Лерму. Базиліо *Гарсія* будто перешелъ чрезъ Тагъ.

— *Кабрера* узнавъ, что Генерала *Талладу* разстрѣляли, приказалъ разстрѣлять Генер. *Салано* и десять пѣхотныхъ Офицеровъ Королевскихъ войскъ, что поудило Гр. *Офалия* написать официальную ноту къ Англійскому Посланнику, въ которой усильно просить его, склонить *Донъ-Карлоса* къ точному исполненію условий, заключенныхъ съ Г-мъ *Эліотомъ*.

Сарагосса, 29-го Марта.

Сегодня происходила разбитая 200 Карлистовъ на такоежъ число взятыхъ 5-го ч. въ плѣнъ *Кабрерою*, національныхъ гвардейцевъ. Между первыми находится также смѣлый и рѣшительный гериласкій предводитель *Аснаръ*. На дняхъ доставлено сюда 15,000 пиастровъ для Французскаго легіона.

(A.P.S.Z.)

ПОРТУГАЛІЯ.

Лиссабонъ, 27-го Марта.

21-го Марта принято окончательно новое уложеніе и утверждено подписью всѣхъ членовъ собранія Кортесовъ. Королева изъявила желаніе, чтобы сіи основныя законы обнародованы были 4 Апрѣля.

— Хотя всеобщее спокойствіе и водворилось въ народѣ, но все еще продолжается скрытое волненіе, и журналы, непріязненные Правительству, возмущаютъ жителей. Пренія въ собраніи Кортесовъ о сихъ безпорядкахъ весьма занимательны, а между нѣкоторыми изъ членовъ дошло даже до обидъ дѣйствіемъ. Начальники мятежа: *Соаресъ Кальдеира*, *Мантасъ* и *Франса*, спокойно живутъ въ домахъ своихъ.

(O.G.C.P.)

ТУРЦІЯ.

Константинополь, 14-го Марта.

На прошлой недѣлѣ приплылъ сюда корабль изъ Египта съ грузомъ Турецкой монеты вынудой изъ обращенія Вице-Королемъ въ Египтъ. Естественно, что обстоятельство это произвело вредное вліяніе на курсъ сей монеты здѣсь въ государство, за что Султанъ очень разсердился на *Мегмеду-Али*.

— Изъ лагеря Сераскира при Таврисѣ прибыло нѣсколько курьеровъ съ донесеніями подтверждающими извѣстіе о поражении Египтянъ Друзами. Любопытно знать, въ какой степени Порты пожелаетъ воспользоваться этимъ; кажется впрочемъ, что будетъ ожидать подробнѣйшей развязки сей драмы, тѣмъ болѣе, что по новѣйшимъ извѣстіямъ изъ Каира, *Мегмедъ-Али* начинаетъ часто подвергаться болѣзни. Приготовленія въ арсеналѣ не прекращаются. — Въ Тунисѣ отправленъ фрегатъ *Lurie*. — Третьяго дня отправлены отсюда мигмидары для сопровожденія отъ Босфора до столицы Императорско-Россійскаго Посланника *Бутенева*, котораго ожидаютъ обратно изъ Петербурга.

— Свѣдущіе въ политическо-военныхъ дѣлахъ, утверждаютъ, что на послѣднихъ дняхъ, отправлено въ Малую Азію 10,000 войска и артиллерійскій паркъ состоящій изъ 50 орудій, съ достаточными припасами пороха и амуниціи. Сей послѣдній транспортъ сопровождаютъ находящіеся при Портѣ Пруссіе Офицеры Г. *Мильбахъ* и Баронъ *Молтке*, которые не только дѣломъ но и совѣтомъ помогать будутъ Сераскиру. (G.C.)

ЕГИПЕТЪ.

Александрія, 18-го Февраля.

Возмущеніе Друзовъ день ото дня становится болѣе опаснымъ. 17-го ч. немедленно по прибытіи Египетскаго военнаго Министра Ахметъ-Паши, который оставилъ Каиръ 4-го ч. с. м., произошла на равнинахъ Дамаска упорная битва, въ которой Ахметъ сильно раненъ. Потеря причиненная Египтянамъ была въ полномъ значеніи этого слова; убиты три Паши, Акубъ-Бей и 500 чел.; всѣ снаряды, орудія, значительное количество оружія и амуниціи, достались побѣдителямъ. Къ Друзамъ въ значительномъ числѣ присоединились Бедуины, которые много содѣйствовали къ побѣдѣ. (G.C.)

РАЗНЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Въ Парижѣ составилось новое общество для постройки желѣзной дороги изъ Парижа до Белгійской границы чрезъ Амьенсъ, Аррасъ, Довей и Лилъ. Общество это будетъ испрашивать у Правительства особенной привилегіи; Капиталъ общества опредѣленъ въ 70 миллионъ; онъ составитъ изъ 7,000 акцій по тысячи франковъ.

— Г. Георгій *Левенбергъ* хозяинъ бумажнаго за-

HISZPANIA.

Мадридъ, 29-го Марта.

Дzienniki tutejsze donoszą, że Jenerał *Latre*, gdy odjęto mu nogę, umarł. Jenerał *Pardiñas* przybył do Toledo, a Jenerał *Espartero* do Lermy. Bazyli *Garcia* miał się przez Tag przeprawić.

— *Cabrera*, otrzymawszy wiadomość o rozstrzelaniu *Tallady*, skazał na podobną śmierć Jenerała *Salano*, i dziesięciu innych, w niewolę wziętych oficerów, co sprowadzało Hr. *Ofalia* do napisania urzędowej noty do Posła Angielskiego, w której go usilnie prosi, ażeby wezwał *D. Carlosa* do ścisłego zachowywania zawartego układu z *P. Elliot*.

Saragossa, 29 Marca.

Dzisiaj odbywała się tu wymiana 200 Karolistów, za taką liczbę wziętych d. 5. w niewolę przez *Cabrera* gwardistów narodowych. Między pierwszymi znajdował się także śmiały i przedsiębiorczy dowódca *Guerillasów Asnar*. W tych dniach przybyło tu 15,000 pistrów dla legii francuzkiej. (A.P.S.Z.)

PORTUGALIA.

Lisbona, d. 27 Marca.

Nowy statut przyjęty został ostatecznie w dniu 21 b. m. i przez wszystkich członków korteżów podpisany. N. Pani życzyła sobie, żeby to prawo zasadnicze w dniu 4 Kwietnia było ogłoszone.

— Lubo spokojność w ogólności przywróconą została, jednak spostrzegać się daje niejakie pomiędzy ludem poruszenie, a niechętnie rządowi dzienniki wzywają lud do nowych rozruchów. Spory w Korteżach z powodu zasłanych nieporządków były nader żywe, a nawet pomiędzy niektórymi członkami publicznie przyszło do czynnych obelg. Naczelnicy rokoszu *Soares Caldeira*, *Mantos* i *França* mieszkają spokojnie w swoich domach. (G.R.K.P.)

ТУРСЯ.

Konstantynopol, d. 14 Marca.

W zeszłym tygodniu zawinął tu okręt z Egiptu, mający na swym pokładzie ładunek monety tureckiej, z obiegu w Egipcie przez Vice-Króla monety wywołanej. Naturalną jest rzeczą, że ta okoliczność wywarła wpływ wstecznie działający na kurs tejże monety tu w kraju, co mocno bardzo rozgniewało Sułtana przeciwko *Mehmedowi-Aliemu*.

— Z obozu Seraskiera pod Taurus, nadbiegło kilku gonców czyli tatarów z doniesieniami, potwierdzającymi wiadomość o klęsce zadanej Egipcjanom przez Drużów. Ciekawą jest rzeczą: jak dalece będzie chciała Porta korzystać z tego, zdaje się wszakże, iż postanowiła oczekiwać na dokładniejsze rozwiązanie tego dramatu, tѣm więcej, że według najświeższych wiadomości z Kairu, *Mehmed-Ali* chorowitym bydz zaczyna. Przygotowania w arsenale nie ustają. — Do Tunetu wysłano fregatę *Lurie*. — Zawczoraj wysłano ztąd mihmidarów, dla towarzyszenia od Bosphoru, aż do stolicy, Cesarско-Росыjskiemu Posłowi *Buteniew* spodziewanemu w powrocie z Petersburga.

— Świadomi bliżej rzeczy polityczno-wojskowych, zapewniają, że w ostatnich kilku dniach wysłano do Azji mniejszej 10,000 wojska i parku artylleryi, złożony z 50 armat, z najdosłateczniejszym zapasem prochu i amunicji. Temu ostatniemu transportowi, towarzyszą znajdujący się przy Porcie oficerowie pruscy *P. Mühlbach* i Baron *Moltke*, którzy będą, nie tylko ręką, ale i radą, wspierać Seraskiera. (G.C.)

ЕГИПТ.

Alexandrya, 18 Lutego.

Powstanie Drużów staje się codziennie groźniejszym. Dnia 17, zaraz po przybyciu egipskiego Ministra Wojny, *Achmeta-Baszy*, który wyjechał z Kairu d. 4 b. m., przyszło na równinach Damszku do zaciętej bitwy, w której *Achmet* mocno raniony został. Klęska, zadana Egipcjanom, była zupełną; poległo trzech Baszów, *Jacob-Bey* i 500 ludzi; wszystkie tabory, działa, znaczna część broni i amunicji musiano zostawić zwycięzcom. Do Drużów przyłączyli się Beduini w znacznej liczbie, którzy nie mało przyczynili się do zwycięstwa. (G.C.)

ROZMAITE WIADOMOŚCI.

W Paryżu zawiązało się nowe towarzystwo, w celu wybudowania kolei żelaznej od Paryża do granicy belgijskiej, przez Amiens, Arras, Dowa i Lille. Towarzystwo to żądać będzie od Rządu wyłącznego przywileju; kapitał zakładowy postanowiono na 70 millionów; składać go będzie 7,000 akcyj tysiąc-frankowych.

— P. Jerzy *Levenberg*, fabrykant papieru w Ber-

вода въ Бернѣ, изобрѣлъ машину для сниманія копій, которая превосходитъ все употребляемыя до сихъ поръ, своею дешевизною и успѣшностію. Парижскія машины стоили до сихъ поръ по 140 франковъ и онѣ очень тяжелы; машины Г-на Левенберга стоятъ будутъ 10 фр. и удобно могутъ помѣщаться въ карманѣ. Кажется что изобрѣтеніе сие для всѣхъ канцелярій доставитъ большую пользу.

— Г. Кленигеръ, изобрѣлъ новый телеграфъ въ Австріи;—это акустическій телеграфъ. Онъ состоитъ изъ ствола, на подобіе голосовой трубки, длиною въ 7 фут. и 5 дюймовъ. Стволъ этотъ сообщаетъ голосъ въ разстояніи 2,000 сажень въ 11¹/₂ секундъ. Опыты дѣланные въ Вѣнѣ были очень удачны.

— Городъ Лондонъ есть величайшій и богатѣйшій въ свѣтѣ. Онъ занимаетъ пространство на 32 квадрат. миль, покрытое домами 3, 4 а даже 5-ти этажными. Въ 1831 пахотилось 1,471,941 жителей. Въ 1834 вошло въ Лондонскій портъ 3,786 англійскихъ кораблей и 1,282 иностранныхъ. Городъ Лондонъ въ 1832 имѣлъ 2,669 купеческихъ кораблей, на которыхъ было 32,786 матросовъ. Лондонскіе доки занимаютъ пространства 20 моргеновъ; доки индійской компаніи 41 моргенъ; доки Св. Екатерины 24 моргена. На Темзѣ всегда дѣйствующихъ 5,000 суденъ большихъ и 3,000 меньшихъ, которые доставляютъ единственное содержаніе 12,000 перевозчикамъ. Домовъ находится 120,000; Правительство получаетъ отъ нихъ подати 5,000,000 ф. стер. (200 мил. зл. п.) хотя едва $\frac{1}{2}$ платитъ эту подать. Однѣ таможенные пошлины доставляютъ отъ 7 до 8 милліон. ф. стер. Пивныхъ лавокъ и питейныхъ домовъ болѣе 10,000. Исчислено, что нужно годъ времени, чтобы постѣть все улицы, площади, публичные зданія и достопримѣчательности Лондона; однихъ улицъ 10,000. (G. C.)

Нравы и обычаи жителей Константины.

Женщины въ Константины носятъ длинныя платья, съ широкими рукавами. Сверхъ этого одѣянія надѣваютъ онѣ родъ плаща светло-голубаго цвѣта, который застегивается на плечъ серебряною пряжкой. Въ уши продѣваютъ серебряныя серьги, а на пальцахъ, на верхней части ногъ и даже на лодыжкахъ, кольца того же металла. Лице покрываютъ маскою съ двумя отверстиями для глазъ. При встрѣчѣ съ чужеземцемъ тщательнѣе закрываются плащомъ. Когда Арабъ отправляется въ дорогу, женщины помѣщаются въ корзинахъ изъ тростника, которыя привѣшиваютъ къ вьючнымъ сѣдламъ верблюдовъ. Двицы расписываютъ обыкновенно лице, руки и пальцы красками, которыя приготавливаютъ сами. Женщины, не все слѣдуютъ этому обыкновенію; многія впрочемъ приготавливаютъ краску изъ голубинаго помету, смѣшаннаго съ растворомъ шафрана и рисуютъ кружки на щекахъ, треугольничекъ между вѣждами, или оливковой листъ на колѣнахъ. Нѣкоторыя изъ нихъ красятъ вѣжди желтою или голубою краскою. Арабскіе поэты воспеваютъ въ страстныхъ стихахъ эти мѣлочныя украшенія.

Арабы, посѣщая своихъ соотечественниковъ живущихъ въ другомъ дуарѣ, цѣлуются съ ними, или цѣлуютъ другъ друга въ бороду, если они равнаго состоянія; но если Шеикъ или Марабутъ посѣщаетъ ихъ, они падаютъ ницъ предъ знатыми гостемъ. После обычныхъ привѣтствій, спрашиваютъ обыкновенно о коровахъ и курицахъ, не забывая при томъ собакъ и кошекъ, которыми очень дорожатъ. Собаки въ собственности имъ полезны; лай этихъ животныхъ предостерегаетъ ихъ о приближеніи льва, который въ этой странѣ наводитъ справедливый ужасъ; а кошки истребляютъ не только мышей, но даже и змій, пользующихся не рѣдко въ ихъ палаткахъ.

Жители селеній занимаются исключительно земледѣліемъ. Они помѣщаются вмѣстѣ со скотомъ. Кухонная посуда ихъ состоитъ изъ двухъ или трехъ глиняныхъ горшковъ, въ которыхъ они готовятъ сарацинское пшено и родъ пироговъ изъ кукурузы, составляющихъ ежедневную ихъ пищу. Пьютъ обыкновенно молоко и особый родъ пива. Предъ обѣдомъ моютъ правую руку. Они не употребляютъ ни вилокъ, ни стакановъ, ни салфетокъ, и ложатся на рогажахъ изъ пальмовыхъ листьевъ.

Арабское семейство, переселяясь на другое мѣсто, беретъ съ собою ручные жернова, которыми мѣлетъ муку для пищи. Любимую пищу Араба составляетъ горячій хлѣбъ, обмакиваемый въ оливковое масло съ уксусомъ. (O. F. II.)

Съ 1-го числа настоящаго мѣсяца Апрѣля, началась подписка на 2-й Кварталь сего года, на газету Литовскаго Вѣстника.—Цѣна по прежнему 2 руб. 25 коп. сереб.

не, wynalazł machinę do kopiowania, która wszystkie dotąd używane taniością i dokładnością przechodzi. Maszynki Paryzkie kosztowały dotąd po 140 fr. i są bardzo ciężkie; maszynki Pana *Levenberg*, kosztować będą po fr. 10 i mogą być noszone w kieszeni. Zdaje się, że wynalazek ten dla wszystkich biur, nader stanie się dogodnym.

— Pan *Kleniger*, wynalazł nowy telegraf w Austrii,—jest to telegraf akustyczny. Składa się on z tuby, nakształt tuby głosowej, długiej stóp 7 i 5 cali. Tubą tą udziela głos na 2,000 sążni odległości w 11¹/₂ sekundach. Próby robione w Wiedniu, doskonale się udały.

Miasto Londyn jest największe i najbogatsze w świecie. Zajmuje ono 32 mil kwadratowych przestrzeni, okrytej domami o 3, 4 a nawet 5 piętrach. W roku 1831 liczyło 1,471,941 mieszkańców. W roku 1834 wpłynęło do portu londyńskiego 3,786 okrętów angielskich, a 1,282 zagranicznych. Samo miasto Londyn posiadało w r. 1832, okrętów kupieckich 2,669, do których jest 32,786 ażytych matków. Doki londyńskie zajmują przestrzeni 20 morgów; doki kompanii Indijskiej 41 morgów; doki Ś. Katarzyny 24 morgi. Na Tamizie jest zawsze czynnych 5,000 statków większych i 3,000 mniejszych, które są jedynym utrzymaniem 12,000 przewoźników. Liczba domów wynosi 120,000; opłacają one Rządowi podatku 5,000,000 f. szt. (200-milionów złp.) chociaż za ledwie $\frac{1}{2}$ podatku temu ulega. Samo komorne czyni rocznie 7 do 8 millionów f. s. (280 do 320 mill.). Szynków z piwem i winem jest przeszło 10,000. Obliczono, iż potrzeba całego roku ażeby zwiedzić wszystkie ulice, place, aleje, gmachy publiczne i ciekawości Londynu; samych ulic bowiem jest tu 10,000. (G. C.)

Zwyczaje i obyczaje mieszkańców Konstantyny.

Kobiety w Konstantynie noszą suknie długie, z szerokimi rękawami, na które zarzucają płaszcz błękitny, przypięty na ramionach srebrną sprzączką. Używają kolczyków srebrnych, indziej stroją w pierścienie z tego kruszczu palce, nogi, a nawet i kostki. Twarz okrywają maską, w której wycięte są dwa otwory dla oczu. Postrzegłszy cudzoziemca okrywają się starannie płaszczem. Podczas podróży, którą Arabowie bardzo często odbywają, kobiety są zwykle umieszczone w koszu z łożyny, zawieszonym u siodła na wielbłądzie. Młode osoby malują sobie twarz, ręce i palce kolorami, które same przyrządzić umieją. Nie wszystkie zaś mężatki zachowują ten zwyczaj; przygotowują jednak farbę, złożoną z gołębiego odchodu i szafranu, którą nakreślają sobie koło na policzkach, trójkąt między powiekami, albo gałązkę oliwną na kolanach. Niektóre kraszają sobie powieki kolorem żółtym, lub niebieskim. Wierszopisowie arabscy przykładają wielką do tych błyskotek wartość, i szumnie je opiewają w swoich namiętnych rymach.

Podczas wzajemnych odwiedzin w duarach, Arabowie, równi pomiędzy sobą, całują się w twarz albo w brodę; lecz przyjmując u siebie Szejka lub Marabuta, padają przed nim na twarz. Po zwyczajnych grzecznościach, pytają się o zdrowie krów, kur, psów i kotów: wszystkie bowiem te zwierzęta mają u nich wielką wartość. Psy szczególniejszą są im miłą: bo szczekaniem swoim oznajmują im zbliżenie się lwów, których się sprawiedliwie w tej części Afryki obawiają; koty wytepiają nie tylko szczury i myszy, ale łowią i węże, które się częstokroć do ich namiotów wciskają.

Mieszkańcy wiosek poświęcają się wyłącznie rolnictwu, i wspólnie z domowemi mieszkańcami zwierzętami. Sprzęty ich składają się z dwóch lub trzech garnków, w których gotują ryż i placek z kukurudzy. Za napój używają mleka lub pewnego rodzaju piwa. Przed jedzeniem umywają sobie prawą rękę. Nie używają ani widelców, ani kubków; lecz kładą się na ziemi i spożywają swój pokarm na liściach palmowych.

Każda rodzina, przeprowadzając się do nowego siedliska, unosi z sobą żarna, dla młcenia zboża na mąkę. Najprzyjemniejsza potrawa dla Araba jest talerz oliwy z octem, w którym on macza chleb gorący i ze smakiem spożywa. (G.R.K.P.)

Od dnia 1-go teraźniejszego miesiąca Kwietnia, zaczęła się prenumerata na 2-gi tego roku Kwartał gazety Kuryera Litewskiego.—Cena zwyczajna rubli srebrem 2 kop. 25.